

บทคัดย่อ

ความเป็นชายแบบตัวพระในวรรณคดีไทยเมื่อเปรียบเทียบกับความเป็นชายไทยในปัจจุบันแสดงให้เห็นถึงแนวคิดเรื่องเพศสถานะและร่างกายที่เปลี่ยนไปตามบริบทสังคมและวัฒนธรรมงานวิจัยชิ้นนี้มุ่งวิเคราะห์เพศสถานะในเรื่องพระอภัยมณี ซึ่งถูกเขียนขึ้นในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น เมื่อเปรียบเทียบกับเพศสถานะของไทยในปัจจุบัน ทำให้พบความแตกต่างสืบเนื่องจากการอบคิดในเรื่องร่างกายที่แตกต่างกัน แนวคิดเรื่องร่างกายในยุครัตนโกสินทร์ตอนต้นวางอยู่บนคติความเชื่อทางพุทธศาสนา ร่างกายเป็นพื้นที่ที่สะท้อนบุญบารมีของเจ้าของ ความงามที่ปรากฏแสดงถึงคุณงามความดีของเจ้าของร่าง ดังนั้นร่างกายที่ไม่ล้ำสัน ปีกบินของพระอภัยมณีจึงไม่ถือว่าเป็นพร่องในความเป็นชาย ในขณะที่หากพิจารณาตามกรอบคิดปัจจุบัน ร่างกายแบบพระอภัยมณีอาจถือว่าเป็นชายที่ไม่สมชาย ดังนั้นการแบ่งเพศสถานะในพระอภัยมณีจึงไม่ได้ใช้ร่างกายเป็นตัวแบ่งดังเช่นปัจจุบัน การวิเคราะห์เพศสถานะในพระอภัยมณีทำให้เห็นการนิยามความเป็นชายและความเป็นหญิงที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป